

בית נאמן

מוצ"ש פקודי, ג' באדר-ב' תשפ"ב

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'יקול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 20:00

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

- א. מלחמת סוריה ואוקראינה. ב. "הרב את ריבנו" בכל דור ודור. ג. אירגון הידברות מביאים את דעת התורה בטעם ובדעת. ד. איסור הכנסת חמץ גם במחנות הצבא. ה. ביאור בדברי רש"י בפסוק "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה" (שמות ל"ה, כ"ב). ו. ממה נעשו וזים לעמודים. ז. להבדיל בין הדבקים ולא לבלוע אותיות. ח. ברכת כהנים בראש חודש ניסן. ט. באיזה תאריך היתה מיתת בני אהרון? י. חזק חזק ונתחזק. יא. פרשת זכור דאורייתא או דרבנן, ואם נשים חייבות בה? יב. כמה ביאורים בפיוט "מי כמון" לריה"ל: 1. "טעם עשות רצון כל איש ויצרו. ואין אונס לאיש יין עברו". 2. "בוקש ונמצא לפני צבי עופר, כי בול הרים ישאו לו". 3. "כרם חמר ביום אחד לזמור". 4. "ממקום אחר ישלח שלומי, עושה שלום במרומיו". יג. זהירות משתיה מרובה.

"אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח"

א. י"שר כח (גם לרב כפיר פרטוש וגם לאח שלו שלא בא בשבוע שעבר...) על השיר "חי אני". השיר הזה כתב אותו ר' אשר מזרחי ז"ל, ושרנו אותו עכשיו בגלל אחינו הנמצאים באוקראינה. זו מדינה של תלמידי חכמים גדולים. ויש שם חסידי חב"ד, הם לא משאירים פינה בעולם שאין בה יהדות. והיום יש שם מלחמה איומה רחמנא ליצלן בגלל שטח קרקע, ובסופו של דבר שני הצדדים יהיו קבורים בו... ובינתיים מפריעים, מרשיעים, משגעים, ומשוועים... אבל אם היו חושבים רגע היה שלום בעולם. פוטיין כל הזמן היה "עוויקל". אתם יודעים מה זה עוויקל? דעתן, רגוע, פתאום קם והשתגע. אומר: מה? כל הרוסים שלפני כבשו מדינות וארצות, ואני אעמוד מנגד? אבל אדרבא, הזכות שלך היא שתעמוד מנגד, שאתה תהיה מבשר השלום. אבל הדור שלנו - וגם הדורות שלפנינו - ככה הם חיים. כל אחד שהוא חי רוצה לכבוש ולכבוש ולכבוש, "הגם לכבוש את המלכה עמי בבית" (אסתר ז', ח). לכבוש את המלך. והקב"ה מסתכל על כל המעשים האלה. ויש שם יהודים מסכנים שלא עשו כלום, והם צריכים להתחבא "במערות וּבְחַנְיָהִים" (שמואל א' ג', ו), אין להם לא אוכל ולא תרופות. יש להם בית הכנסת גדול, והנה יש שם גם גוים שיושבים שם באין ברירה. והנשיא של אוקראינה הוא יהודי. גם יהודי וגם מאמין (אמרו שפעם הוא לא היה מאמין, אבל עכשיו הוא מאמין וזה מספיק), והוא שולח לרבנים: "תתפללו עלי". על האמונה הזאת מגיע לו שכר גדול מאד, כי לצערנו האמונה היום זה לא דבר פשוט, לא כל אחד מאמין. כל מי שיש לו שכל בראשו יודע שיש בורא לעולם, ואי אפשר לברוח ממנו. והיום כל אחד ואחד אומר, לא, אני מצפצץ על כל העולם, ואחר כך משלמים. שילם היטלר, שלמו פרעה ואנטיכוס והמון וכו' וכו'.

"הרב את ריבנו" בכל דור ודור

ב. לפני שבעים שנה היה אחד רשע מרושע - סטאלין, היה שונא יהודים שנאת מוות, והוא החליט לחפש דרך (מפני דעת העולם) שיוכל "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים" (אסתר ג', א), אז הוא הוציא דיבה על הרופאים היהודים שם שהם מתכוונים להרעיל את הגדולים ברוסיה, ולכן כיוון שהם מתכוונים להרעיל הם חייבים מיתה, והוא שם אותם בכלא עד שיחקור ועד שיראה, ובינתיים הגיע פורים של שנת תשי"ג, והיה שם יהודי אחד תלמיד חכם צדיק שהיה יושב עם כמה יהודים מתבוללים, ובליל פורים קרא את המגילה בהתלהבות, ואחר כך בירך "הרב את ריבנו והדן את דיגנו והנוקם את נקמתנו והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו", ואמר ככה היה גם בימינו. היה שם

אחד שאמר לו: אתה מולונו, אתה משוגע, פעם בימי המן היה מה שהיה כי הייתה איזו סיבה, אסתר הייתה אשתו של המלך וכו', אבל היום מה יש לנו? מי יכול לעמוד בפני סטאלין הרשע הזה?! (גם השם שלו (סטאלין) מפחיד, רק שהשם הפרטי שלו יוסף "זכרם לא יסוף מזרעם" (אסתר ט' כ"ח) - יוסף יעבור מן העולם...) מי יכול לעמוד נגדו?! אמר לו תראה שהקב"ה עומד לימינו, והוא יפיל אותו. אמר לו אתה חולם, "אשרי המאמין". (ככה אומרים הכופרים "אשרי המאמין"). והנה עברו כמה ימים, וסטאלין הרשע הזה (הוא נקרא "שמש העמים" - חושך העמים...) אסור להפריע לו במשרד שלו, בבוקר הוא פותח את הדלת, פעם בשמונה, פעם בשבע, פעם בקריאת הגבר, פעם בקריאת התרגול... והוא פותח. מי שייער אותו או שידפוק עליו - אחת דתו להמית, אין לו כפרה עולמית... נו, מה עושים לבן אדם הזה?! וסטאלין הזה כמה ימים אחרי פורים לא פתח את הדלת שלו, השעה שמונה, תשע, עשר, אחת עשרה, שתיים עשרה. ומי יודע מה הוא מחפש, עוד עלילות על הרופאים היהודים ועל היהודים כולם, יגלה אותם לסיביר.

ריקוד הוא-רע

ג. לפני כן היה האדמו"ר מליובאוויטש באמריקה וסיפר להם סיפור, אמר להם היה אחד בזמן שהתחלפו המשטרים ברוסיה, היה משטר של הצאר הרוסי ואחר כך באו הקומוניסטים, והייתה תסיסה גדולה במדינה, חסיד אחד הלך למכולת לקנות לחם, תפסו אותו כל הרקדנים שם, יש להם ריקוד ברוסיה שמו "הורה", אמרו לו: "תרקוד אתנו". אמר להם: מה לי ולכם? מה לי ולפוליטיקה? מה אכפת לי? שניהם רשעים, זה טריפה וזה נבילה. אמרו לו, לא. אז הוא רקד אתם, ושר אתם "הורה", אבל היה אומר אחרת - "הוא רע". הוא - השופט שלנו היום, הקומוניזם הזה - זה רע, והם חשבו שהוא אומר "הורה", כי הרי האשכנזים לא מבטאים את העי"ן, אז 'הוא-רע' ו'הורה' אותו דבר. אז ככה הוא שר. הרבי סיפר את זה, קמו מאות (ואולי אלפי) חסידים שהיו שם על ידו ושרו בקולי קולות: "הוא רע", "הוא רע", "הוא רע". הם הבינו שהרבי מתכוון על סטאלין, סטאלין הזה אדם רע. אחרי כמה ימים (כמו שאמרת) לא קם סטאלין, אמרו מה נעשה לו "אולי ישן הוא וייקץ" (מלכים א' י"ח, כ"ז). אבל השעה מאוחרת, כבר עבר חצות היום, "וירא העם כי בושש" (שמות ל"ב, א) - כי בא שש (שבת דף פ"ט ע"א) באו שש שעות... דפקו עליו והנה הוא שרוע

1. בילדותנו היו כותבים את זה בספרי סיפורים של ילדים, "עלה", עלה ווד... ושם כתוב "הורה" (בחולם). אבל במקור כנראה בשורוק.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:09	18:21	19:03
17:26	18:23	19:00
17:15	18:22	18:59
17:26	18:23	19:00

היהודים שם באוקראינה, תראו איך בכל העולם כולו הכל אש ופחד. במה אתם בטוחים?! על מה אתם בטוחים?! על מי? על לפיד? על ליברמן? מה יצא לכם מזה?! ואנחנו צריכים להתריע. אין לנו כח. אם היה לנו כח כמו בימי הרב עובדיה ע"ה, הוא היה מתקן יום תענית בשבוע הזה בגלל יהודי אוקראינה ובגלל הגזירות האלה שנלחמים בתורה להעביר אותם מן העולם. אבל אין לנו כח אבל לְדַבֵּר אפשר, וחייבים לְדַבֵּר.

כך שמעת(י)

ז. היום קראנו דיבור ברש"י "אלה פקודי המשכן וגו' ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה ה' את משה". (שמות ל"ח, כ"א-כ"ב). הרי ה' צוה את משה ובצלאל עשה את זה, לכאורה צריך לומר מה שצוה אותו משה בשם ה' (או מפי ה'), אלא רש"י אומר הכוונה היא ככה, אשר צוה אותו משה אין כתיב כאן, אלא כל אשר צוה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסניי, כי משה צוה בצלאל לעשות תחילה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל היתכן הדבר הזה?! קודם כל מנהג העולם לעשות תחלה בית, ואחר כך שמים כלים בתוכו. לא עושים כלים לפני הבית². אמר לו: כך שמעתי מפי הקב"ה. אמר משה, בצל א-ל הייתי, כי ודאי כך צוה לי הקב"ה. וכן עשה, המשכן תחילה ואחר כך עשה כלים. לא מובן כאן הביטוי הזה "אמר לו: כך שמעתי מפי הקב"ה. בתחילה בצלאל מדבר, ואחר כך אומר: "כך שמעתי". מי אמר כך שמעתי? בצלאל? וכי בצלאל היה נביא שיאמר שמעתי מפי הקב"ה? לכן ישנה גירסא והיא נכונה, לא "שמעתי", אלא "שמעתי". אמר לו בצלאל: "כך שמעתי מפי הקב"ה?". תזכור היטב איך אמר לך הקב"ה. אמר לו משה: אתה צודק, בצל א-ל הייתי³. וככה מפורש בגמרא ברכות (דף נ"ה ע"א). ככה יש גירסא ברורה כמו שאנחנו אומרים. צריך להבין את רש"י ולא להיות צמודים לגירסא משובשת, כי אי אפשר להבין את הנוסח הזה.

ווי העמודים

ח. יש עוד דבר מעניין בפרשה. הרבה חושבים שהפרשה כאן מביאה חשבונות שכבר למדנו אותם. לא ככה, משה רבנו נתן פירוט מדוייק, כמה ככרות של זהב היו, וכמה כסף, וכמה היה בכל דבר. וגאבל ד החשבון, חסר לו אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים, אז יאמרו בני אדם משה רבנו ח"ו לא היה ישר בחשבונות, לכן באה "ואת האלף" (שמות ל"ח, כ"ח) בטעם גריש כאומר: נזכרתי האלף הזה עשיתי ממנו וויים לעמודים.

הוא מבלע אוכל אבל לא אותיות

ט. וכתוב כאן ארבעה טורים. "אודם פטדה וברקת", "נופך ספיר ויהלום", "לשם שבו ואחלמה", "תרשיש שהם וישפה". הטורים האלה כתובים גם בפרשת תצוה, אבל יש שם שינוי קטן: "תרשיש ושהם" עם ו"ו, וכאן כתוב בלי ו"ו. למה זה ככה? הטעם פשוט, שם כתוב תרשיש ושהם כדי שלא תבלע את השינוי⁴.

2. יש פתגם בערבית שלא בונים את המחצלת לפני המסגד - "לא יבניו אלחצירה אקבל אלג'אמע" קודם כל בונים את המסגד להבדיל, ואחר כך מכניסים לתוכו את כל המחצלות שמשותחים עליהם עד הרצפה.

3. בצלאל זה מורכב משני מלים - "בצל א-ל". ולמה הצד"י בפתח? כי בסמיכות במלה אחת הצד"י ישתנה לפתח. כמו: "וכן שני כתובים". הבן איש חי אומר (שי"א פרשת מקץ אות י) לכאורה צריך לומר וכן, כמו "ועל השלבים פן ממעל" (מלכים א' ז, כ"ט). והתשובה היא שבסמיכות במקום פן אומרים פן. הנה פן, בסמיכות אומרים "פן קצו" (דברים כ"ב, ו). אז "בצלאל" זה קיצור מן "בצל א-ל", ובסמיכות (במלה אחת) הצד"י נהפך לפתח.

4. כל אלה שהיו אומרים קדיש לפני אבא ע"ה - "יתגדל ויתקדש שמה רבה", אומר להם: אתם חייבים שלוש מאות דולר... למה? כי בלעתם ש"ן. "ויתקדש - שמה רבא". צריך להפריד. תמיד היה חוזר על זה. כל מי שאומר קדיש, הדבר הראשון שהיה אומר לו שיעשה הפרדה בין השי"ן של "ויתקדש" לבין השי"ן של "שמה רבא". ולכן בפרשת תצוה כתוב "תרשיש ושהם" למדך שלא לבלע את השינוי. ויש לי עוד דוגמא כזאת בפרשת שמות: "ראובן שמעון לוי ויהודה" יש ו"ו בסוף, "יששכר זבולון ובנימין" הו"ו בסוף, "דן ונפתלי גד ואשר",

בקיא שלו. הקיא בבוקר, ונכנס בתוך הקיא עד שמת. הגזירות בטלו, הרופאים שוחררו, והיהודים לא הלכו לסיביר. אמר להם הרב: הנה אתם רואים, "הרב את ריבנו, והדן את דיננו, והנוקם את נקמתנו".

כל בני אדם צריכים לחיות בשלום אחד עם השני

ד. אין לנו עניין עם פוטיין. דווקא פוטיין זה אדם שהחיה את היהדות ברוסיה. אבל להילחם עם בני אדם שרובם ככולם לא עשו כלום?! יש אחד - הרב קמינצקי באיזו עיירה באוקראינה, דיבר דברים שנוגעים ללב (הראו לי אותו איך הוא מדבר), הוא אומר אנחנו לא יודעים מה הסוף שלנו, אם חס וחלילה נמות כאן "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". אבל אנחנו לא מבינים מה קורה כאן, למה ישראל כאשר תופסת מחבל היא מדייקת בדיוק מי זה המחבל, הוא ממוקד, ושם היא מכה אותו, וכאן הוא לוקח "אנשים נשים וטף" ומכה ומכה ומכה, כמעט פגע במצבר של אטום. מה זה?! אין טיפת יושר?! אין טיפת אנושיות?! אין אנושיות. כל מי שאינו מעם ישראל חסר לו אנושיות. לכן שרנו את השיר הזה (חי אבי). ויהי רצון שה' יתברך ישים דעת בלב האויבים האלה, בלב הנלחמים האלה ויבינו שאין שום טעם במלחמות האלה. נלחמו בדורות רבים, אלפי שנים נלחמו ונלחמו ונלחמו, מה נשאר מהם? נשאר משהו מפרעה?! נשאר משהו משלושים ואחד מלכים?! נשאר משהו מ'ין?! נשאר משהו מרומי (שהייתה מעצמה עולמית)?! מה נשאר מהם? כלום. בני אדם צריכים לחיות בשלום אחד עם השני. אומרים שלכך הקב"ה הביא לנו את הקורונה בכל העולם כולו, כדי שבני אדם ידעו שהם צריכים להיעזר בידע של השני ולא להרוס.

כופים דעתם על אלה שלא כופים

ה. ועוד דבר. שונאי ישראל - שונאי התורה משלנו, "אחיכם שונאיכם מנדיכם" (ישעיה ס"ו, ה) ממשכיכם להילחם בתורה. קודם כל נלחמים ב"הידברות". זה הבטאון היחיד שהוא נלחם בשביל התורה בטעם ובדעת, ולא בצעקות ולא בקללות, לא בחירופין ולא בגידופין, אלא בטעם ובדעת. מביאים מדענים שאומרים כמה התורה הטיבה להם, כמה התורה הטיבה לעם ישראל ולעולם כולו. והנה כשאשה רוצה להפיל פרי בטנה, אז הם מדברים אתה ואומרים לה למה את עושה את זה? בשביל מה את עושה דבר כזה? את לא יודעת מה שאת עושה, הרי יכול להיות שיצא ממך אדם ח"ח גדול, או מדען גדול, או אדם שימצא תרופה לכל המחלות. למה את עושה את זה?! ומראים לה בוידיאו איך העובר שבמעיה מתפתל ומתחנך על ידי הרופא שהוא חותך אותו ומכאן ומכאן. ואז היא מתחרטת ולא רוצה להפיל. ואומרים להם "אתם כופים על הנשים האלה את הדעות שלכם!". אסור לכפות במדינה הזאת. הכל חופשי. אבל אם אני מסביר לבן אדם שרוצה להתאבד שלא כדאי לו להתאבד, אז אני כופה אותו?! מי כפה אותו? אף אחד לא כפה אותו. הסבירו לו בטעם ובדעת שלא יעשה דבר כזה כי הוא מפסיד את החיים שלו, ואתו דבר כאן, היא מפסידה את החיים של הבן שלה, מפסידה את החיים של העובר שלה.

על מי בוטחים שרוצים להכניס חמץ בפסח בצבא?

ו. ועוד דבר, בפסח היה כלל מדורי דורות במשך שמונים שנה (מאז שנוסדה המדינה "היקרה" שלנו) שלא מכניסים חמץ לצבא בימי פסח, ועל הדבר הזה חתמו הרב גורן ז"ל וגם בן גוריון (שני גדולים מכאן ומכאן, גוריון וגורן יש שם כמעט אותו האותיות) שאסור להכניס שום דבר חמץ. השנה רוצים להרוס את זה. מה אתם מרוויחים מזה? הם אומרים שיש בני אדם שהתחילו לצעוק שהם רוצים לאכול חמץ, שילכו ליפו, יאכלו שם חמץ עד שיחמיצו כולם... "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה" (מכילתא פרשה ט'). למה אתם עושים את זה? כדי להראות שאנחנו נלחמים בתורה? עוד מעט איראן איני יודע מה שתעשה לנו, וכי הם יכולים לומר אנחנו לא דואגים, אנחנו בטוחים?! אין לנו שום דבר. תראו את

בית החוראה כסא רחמים - ממונות רבית - 02-5353-383 - www.yhr.org.il - 24 שעות ביממה!

לרפואת
ידי המוסדות
הרב שר שלום בן מזיאנה
ה"ו בתושח"י
נא להעתיק בתפילה לרפואת
השלמה בקרוב

לע"נ
כמיים בן תרונה
סופר ואשתו
מינה יסמינה בת
מרימה

לע"נ
שושנה אורידה
בת עטירה עליה
למשפחת בית
תחומנו לבנה ה"ו
ממפיץ העלון בצפון

ברכת מזל טוב לחתן בר המצוה
שמעון בוקריץ נ"י
להגיע לנעום עול מצות
יה"ד שתעלה מעלה במעלות התורה והיראה

אז למה כאן כתוב "תרשיש שהם" בלי וי"ו? כי אחרי שאדם למד פעם אחת, לא צריך לחזור לו עוד הפעם. מאיפה למדנו את זה? התוספות ברכות (דף ל"ח ע"ב ד"ה והלכתא) אומרים בשם הירושלמי למה אומרים המוציא לחם מן הארץ (הרי בכל הברכות לא אומרים בה"א הידיעה - "בורא מיני מזונות" לא אומרים הבורא מיני מזונות), והטעם שכאן כתוב המוציא, כדי להפריד בין המ"ם של העולם לבין המ"ם של מוציא. "העולמוציא" בלעז מ"ם אחת, לכן יש שם ה"א. התוספות שואלים הרי אחר כך כתוב "לחם מן הארץ" יש שם מ"ם ומ"ם ולמה לא אומרים איזו אות באמצע כדי להפריד אותם? (אי אפשר להוסיף על המלה "מן", אבל אפשר במקום "לחם" לומר מלה אחרת - "המוציא מזון מן הארץ" שלא יהיה מ"ם מ"ם). התוספות עונים כי יש פסוק "להוציא לחם מן הארץ" (תהלים ק"ד, י"ד). אבל על פי מה שאמרת זה יותר פשוט. אחרי שלמדנו לקח ב"ה המוציא" שה"א הידיעה הזאת באה להפריד, ממילא גם כשכתוב "לחם מן הארץ" אנחנו מפרידים. את הכלל לומדים פעם אחת. ובה ניאח גם קושיית השדי חמד (כללים פאת השדה מערכת הב"ת אות ל"ז). הוא שואל בבוקר אנחנו אומרים "אלקינו מלך העולם מתיר אסורים", "מלך העולם מלביש ערומים", הנה יש מ"ם מ"ם? והתשובה היא שכבר למדנו לקח פעם אחת בברכת המוציא. הרי הילד הקטן דבר ראשון שהוא יודע זה רק לבלע, רק לאכול, אז הוא לומד לומר "המוציא". והוא שואל: סבא, אבא, למה "המוציא" בה"א? שיגידו מוציא כמו כל הברכות - בורא. וסבא או אבא אומרים לו, תשמע, כי חששו חכמים שתבלע מ"ם, ואחר כך תצטרך לשלם ארבעים דולר... לכן עשו לך ה"א להפריד. וכשישאל למה ה"א הזאת פעם אחת, ואחר כך לחם מן הארץ והעולם מלביש ערומים וכדו', יסבירו לו שכולם אותו דבר, וצריך להבדיל ביניהם.

ברכת כהנים בראש חודש ניסן

יש כאן תאריך מיוחד שהתורה הזכירה אותו לדורות - "ביום החדש הראשון באחד לחודש - כלומר בראש חודש ניסן - תקים את משכן אהל מועד" (שמות מ"ב). היום הזה ר"ח ניסן הגמרא אומרת בשבת (דף פ"ז ע"ב) שהוא נטל עשר עטרות, יום ראשון למעשה בראשית, יום ראשון לנשיאים, יום ראשון לקרבנות, יום ראשון לברכת כהנים וכו'. ובה הסברתי למה יש מנהג בגר"א שנושאים כפיים בראש חודש ניסן אע"פ שהם לא עושים ברכת כהנים כל יום, שם נוהגים כמו האשכנזים בכל העולם וכמו האשכנזים בצפת⁵ שלא עושים ברכת כהנים בכל יום, רק בשבתות⁶. אבל יש שם דבר מיוחד, שלמרות שלא נהגו בברכת

למה לא כתוב כמו בכלום, דן נפתלי גד ואשר? משום שבדן ונפתלי יש שם בין הדבקים - נו"ן נו"ן, לכן הפסוק שם וי"ו להפריד בין הדבקים, דן ונפתלי גד ואשר.

5. זה מנהג מוזר. מרן פסק (בב"ט סוף סי' קכ"ה) לעשות נשיאות כפיים כל יום, והם באו לכאן והתחילו לנהוג בכל הארץ כדעת מרן לעשות נשיאות כפיים יום יום. ואילו בצפת - עירו של מרן - האשכנזים לא נושאים כפיהם רק בשבתות ובימים טובים; עד שפעם הייתי שמה במלון 'מוטל' ("עולל מוטל על ברכי אמר" (פוטו דף ל' ע"ב) ככה תזכרו את המלה מוטל), ויש שאלו אותי: האם המלון הזה נמצא בתחומה של צפת או לא? אמרתי להם: מאי נפקא מינה? אתם רוצים לעשות כאן גיאוגרפיה של העיר? אמרו לי: לא, יש לנו שאלה אם נעשה נשיאות כפיים או לא. כי אנחנו האשכנזים נוהגים לא לעשות בצפת (אחר ארמון, ולא עושים), אבל מחוץ לצפת נוהגים לשאת כפיים, עכשיו אם נאמר שימוטל זה בתחום של צפת אז ממילא לא נעשה נשיאות כפיים, ואם זה מחוץ לתחום נעשה נשיאות כפיים. אמרתי להם: יש ספק במנהג? אם כן אז "אוקמייה אדינא" - תלך על פי הדין. והדין הוא שבכל יום עושים. אמרו לי: מי אמר לך שהדין שבכל יום עושים? מרן ככה כתב, והגר"א רצה להנהיג ככה בכל מקום. יש ספר שכתב אותו הרב בצלאל לנודי (ספר "הגאון החסיד מוילנא") ואמר שם (עמוד קנ"ג) שהגר"א אמר אם היה בידי הייתי מסתובב בכל המדינות ומשכנע אותם שעשו נשיאות כפיים יום יום. הרב שטיינמן ע"ה שהלך לאשכנזים היה מתפלל כל יום בבית כנסת של ספרדים, והוא היה אצל אדמו"ר אחד שם והוא אמר לו למה אתה עוזב את האשכנזים "אחיק אנשי גאולתך" (יחזקאל י"א, ט"ז)? אמר לו: כי כאן באמריקה האשכנזים לא נושאים כפיים כל יום, והספרדים נושאים כפיים, ואני רוצה לשמוע את הברכה של ברכת כהנים, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" (במדבר ו', כ"ז). אמר לו: לא ידעתי. והנה הגר"א רצה לעשות ככה, ומרן כותב שכך ראוי להנהיג בכל מקום, והב"א" כתב (ש"א פרשת תצוה אות ד') להנהיג ככה בכל מקום. אז כשיש לך ספק במנהג (אם המנהג במוטל ככה או לא ככה) תלך אחרי הדין, והדין הוא שנושאים כפיים בכל יום. והסכימו ונשאו כפיהם.

6. פעם הייתי במרסיי, ושכחתי שהמנהג של הגר"א לא לשאת כפיים. אז אמרתי לכהן אחד שם: "תשא כפיך". אמר לי "אההמ", "אההמ". אמרתי לו "תעשה נשיאות כפיים". אחר כך אמרו לי אנחנו נוהגים אחרת. טוב, שכחתי, אבל אז מה? אם קבלתם ברכה, מה יכול להיות?! עוד שתי דקות והברכה הזאת שוה מליונים. הבן איש חי (שם) אומר כמה היא שוה וכמה יש בה חשיבות, אסור לבזבז אותה. מישהו זוכר פעם שעשו ברכת כהנים בחול המועד סוכות, ובאו הרשעים ימח שמם מלמעלה מהר הבית, והיו זורקים עליהם אבנים. כמה אבנים שזרקו אף אחד לא נפגע! ברכת כהנים יכולה להגן, אולי באוקריינה אם יעשו ברכת כהנים זה יעזור להם. אולי יהיה טוב.

כהנים יום יום, בראש חודש ניסן עושים ברכת כהנים. מביא את זה מורנו ורבנו רבי כלפון ע"ה בברית כהונה (אורח חיים מערכת הגנ"ז אות א'). והוא אומר ככה המנהג בגר"א, עושים בראש חודש ניסן דבר גדול מאד, עושים בו בסיסה⁷, ועושים גם נשיאות כפיים, ונתן טעם כי רוב החודש ימים טובים. אבל הטעם כל כך פשוט, הרי הגמרא אומרת שביום הזה היה יום ראשון לנשיאות כפיים, בזמן משה רבנו עשו נשיאות כפיים בראש חודש ניסן פעם ראשונה בהסטוריה, ולכן הכל מתיישב, שזכר לדבר הזה עושים נשיאות כפיים בראש חודש ניסן.

באיזה תאריך היתה מיתת בני אהרון?

יא. יש אומרים שבראש חודש ניסן גם הייתה מיתת בני אהרן נדב ואביהוא, ויש אומרים ש"ויהי ביום השמיני" (ויקרא ט"ו, א') (שמתו בו נדב ואביהוא) זה לא היום השמיני לימי המילואים, זה היום שמונה בניסן. ככה דעת אבן עזרא (ויקרא שם). ובה תירצנו קושיא, בגמרא (סוכה דף כ"ה סע"א) כתוב מי הם היו "אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" (במדבר ט"ו, ו'). יש אומרים נושאי ארונו של יוסף, ויש אומרים מישאל ואלצפן, שהם נשאו את הגופות של נדב ואביהוא. והגמרא הקשתה אם זה מישאל ואלצפן היו יכולים להיטרה, כי המקשה סבר שנדב ואביהוא נפטרו ביום אחד בניסן, אז עד ערב פסח הם "טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח"? למה לא יכלו? הרי ביום ז' בניסן יכלו להיטרה. אבל מאן דאמר שזה נדב ואביהוא יסבור שנדב ואביהוא מתו ביום ח' בניסן, וממילא יום השביעי יוצא ביום ערב פסח. מי שיעיין שם בגמרא, ימצא שזה לא סתם מחלוקת, אלא כל אחד יש לו טעם מאיפה בא הדבר הזה.

חזק חזק ונתחזק

יב. בסיום הפרשה האשכנזים אומרים: "חזק חזק ונתחזק". וזו טעות, כי לא אומרים כאן "ונתחזק", נכון שאפשר לומר "ונתחזק", אבל זה חרוז: "חזק חזק ונתחזק", למה? כי בחומשים הישנים של ונציה היו קוראים למדפיס "מחוקק", וכתוב שם: "חזק חזק ונתחזק, והמחוקק לא יזק", ואם אתה אומר "ונתחזק" זה לא ילך עם "יזק". לכן הנכון לומר: "חזק חזק ונתחזק". ואיפה מצאנו ככה? כתוב בשמואל (ב' י"ב, י"ב) "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו". ולכן "חזק" מנוקדת בפתח, ו"נתחזק" מנוקדת בפתח, "המחוקק לא יזק" מנוקד בפתח, וזה חרוז. וכך צריך להיות.

פרשת זכור דאורייתא או דרבנן?

יג. שבע הבא יש לנו פרשת זכור. לפי דעת התוספות (ברכות דף י"ג ע"א ד"ה בלשון) זה דאורייתא. וזה חידוש שהם חדשו אותו, ולפניהם לא היה ידוע הדבר הזה. לא בגאונים ולא ברמב"ם ולא בשום דבר. הגיעה השמועה הזאת לחכמי ספרד ואמרו עליה בלשון "אולי". ככה כתבו הרמב"ן (דברים כ"ה, י"ז), והרשב"א (ברכות דף י"ג ע"א), וספר החינוך (מצוה תר"ג). אבל ה"אולי" הזה נעשה ודאי, ואמרו שכולם צריכים לשמוע פרשת זכור, ומספר תורה הכי טוב והכי מדויק⁸. אבל כל חכמי ספרד עד שהגיעה השמועה הזאת מצרפת לספרד, סברו שפרשת זכור מדרבנן. ומאי נפקא מינה אם זה דרבנן או דאורייתא? אם האשה מחוייבת לשמוע פרשת זכור או לא. כי אם נאמר שזה מדאורייתא, התורה לא אמרה באיזה זמן לזכור, העיקר שתזכור. ולמה פעם בשנה? כי עד שנה אדם עוד זוכר, אבל אחרי שעברה שנה הוא שוכח⁹. וכיון שהתורה לא קבעה לזה זמן,

- זה אוכל מיוחד, והם אומרים שזה אוכל שאין כמוהו בעולם, עושים אותו בט"ז בשבת ובראש חודש ניסן. אנחנו לא עושים אותו, יש משפחה אחת או שתיים בגר"א שהם לא עושים אותו... אבל כל המשפחות עושים בסיסה. ולמה עושים אותו? לא יודעים.
- פעם היה בחור אחד מהישיבה שהיה בודק בכל יום ששי ספרי תורה. והוא לא היה יודע שבשעה שגיהים ספרי תורה צריך לומר "לשם קדושת ספר תורה" (אמנם יש דברים שהם סתם הגנה שאפשר לוותר עליה, למשל אות שהיא מחוקה מעט אבל אתה רואה אותה, או שחסר לה איזו נקודה. אבל יש פעמים שהמלה הכתובה פסולה). וכאשר שמע את זה יותר מאוחר שלח מכתב לרב עובדיה ע"ה, ואמר: "אוי ואבוי לי, מה עשיתי!" והרב ענה לו (ונדפס בירחון א"ת ניסן תשמ"ב סי' ח"ן ובשרית יחוד דעת ח"י סי' ק"ס) שיש ספק ספיקא, כי הרמב"ם (ש"ת פאר הדור סי' ט) סובר שמותר לברך וזה אפילו פסול. וגם יכול להיות שאתה עושה במקומות שזה לא מעכב. [א"ה: נראה משאלת השואל שוודאי תיקן גם מקומות שזה מעכב, אלא שהרב ע"ה צירף דעת הרדב"ז (סי' קנ"ד) ודעימה שדי במחשבה, וודאי שחשב המתקן שהוא בא להכשיר את הס"ת שיקראו בו בשבת, ושמא כתובות הרמב"ם וכו'] אבל יש פרשה אחת שעליך לשים לב שיקראו דווקא בספר תורה שלא הגהת בו. וזו פרשת זכור. תקח ספר תורה שאתה זוכר שהוא תמיד בסדר, ובו תקראו פרשת זכור שהיא מדאורייתא. וזה על פי התוספות בברכות, וגם הרא"ש (בפסקיו ברכות דף מ"ז ע"ב) ככה אומר.
- כתוב בפסוק "ארץ נשיה" (תהלים פ"ח, א'). המלה "נשיה" פירושה שכחה, ועולה בגימטריא 365, כמו הימים של השנה, כי אחרי שנה אדם שוכח. לכן פעם בשנה עליך לקרא פרשת זכור כדי לזכור.

לכן זו מצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות. ואם תאמר שזה מדרבנן, הרי רבנן קבעו זמן, ואם כן זו מצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות. אבל בספר החינוך (שם) כתב שאפילו אם תימצי לומר שזה דאורייתא, נשים פטורות. ולמה? כי מה המטרה של הזכירה? לזכור את מעשה עמלק כדי למחות אותו, ונשים לא להן המלחמה ונקמת האויב רק לזכרים.

טעם ספר החינוך

יד. הרב עובדיה ע"ה בשו"ת יחיה דעת (ח"א סי' פ"ד בהערה) מקשה על ספר החינוך, איך אתה אומר טעם מלבך [ופוסק על פי זה הלכה]? הרי לא דרשינן טעמא דקרא! (ב"מ דף קט"ו ע"א), וכי הפסוק אמר שזה בשביל למחות? אבל במחילה, הפסוק אומר ככה בפירושו: "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתך ממצרים... והיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלוקיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח" (דברים כ"ה, יז-ט). "זכור - והיה". "והיה" זו סיבה לזכירה. למה תזכור? כדי למחות את זכר עמלק. אבל אשה אפילו תראה דם של תרגול שחוט היא מתחילה לפחד... קל וחומר להרוג את עמלק, וכי היא יכולה לתקוע בלבו משהו? יש לנו רק את יעל שהיא הייתה גבורה - "תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך" (שופטים ה', כ"ד). בדרך כלל הנשים אין דרכן לצאת למלחמה, רק הדורות שלנו משוגעים¹⁰, אבל אצל רוב העולם ידוע שאשה לא "בת מַחֶיָה" - היא לא מוחה. ולכן אשה לא צריכה לשמוע זכור. וא"כ הטעם שנתן ספר החינוך הוא טעם יפה מאד.

הלכה למעשה אם אשה חייבת בפרשת זכור

טו. וראיה לדבריו, שהרי עד לפני 200 שנה נשים לא הלכו לביהכ"נ לשמוע פרשת זכור. איך אני יודע? כי הרב מגן אברהם אומר (סי' רפ"ב סק"ז) שבקריאת התורה בשבת הנשים היו יוצאות מבית הכנסת. היו מתפללות שחרית עם הצבור, ויוצאות מבית הכנסת בזמן קריאת התורה, כדי לדעת שהן פטורות מקריאת התורה, כי אשה לא חייבת בלימוד תורה. והוא לא אמר "חוף מפרשת זכור", משמע שכל הדורות לא נהגו הנשים לשמוע פרשת זכור. וככה מעידים רבנים גדולים מלפני 200 שנה. אמרו לא יתכן שרבי נתן אדלר (נפטר בערך התק"ס) שחידש שנשים יבואו לשמוע זכור, יאמר דבר נגד כל הדורות. אלא הוא אמר אולי איזו מלה לפום ריהטא, אבל לא בטוח שהוא התכוון לחי"ב. אמנם יש עדויות שהוא התכוון לחי"ב, אבל יכול להיות שאילו היה רואה דברי ספר החינוך היה מקבל את דעתו, שאשה פטורה מלשמוע זכור (עיין בספר סנטן ליאר חלק השו"ת סימנים ג-ד). וממילא אם האשה באה לשמוע פרשת זכור מספר תורה, זה בסדר. ואם לא באה, לא צריך להטריח את כולם להוציא ספר תורה בשבילה, כי האשה "הגאונית" שלנו צריכה לשמוע פרשת מחיית עמלק. מה תעשי לעמלק הזה? מקסימום תעשי כמו שעשה הבן איש חי (פרשת תצוה הלכות פורים דין כ), לכתוב את השם שלו ותדרוך עליו¹¹.

פיוט מי כמוך

טז. השבוע הבא יש לנו גם פיוט "מי כמוך" של רבי יהודה הלוי, שהוא היה אומן בשירה, ויש לו שירים מיוחדים במינם¹². בשיריו של רבי יהודה הלוי יש אמונה

10. היה בן גוריון - ראש הממשלה הראשון של ישראל שהיה עומד בכנסת ושם את הראש למטה והורגים למעלה. למה? כדי להראות שהוא נגד כל העולם, אני מצפצף על כל העולם! לא היה אכפת לו מהעולם.
11. יש יהודי אחד באמריקה (כבר נפטר) שאמר לי סגולה, אם יש לך אויב תכתוב את השם שלו על הנעליים, ישר והפוך, ותדרוך עליו - "ואתה על במותימו תדרוך" (דברים ל"ג, כ"ט) והוא יפול. אבל הוא עשה ככה לאויביו, ולא נפלו ולא עזר כלום... אנחנו לא צריכים להיות אדוקים בדברים כאלה.
12. והשבוע הזה אמר לי אשכנזי אחד שהוא חצי דתי - חצי מאמין: אני אוהב את רבי יהודה הלוי. "תודה רבה"... חידוש נפלא. ולא רק הוא אוהב, אלא אפילו חילונים נמורים כמו "אחד העם" ובאילק... שיר של רבי יהודה הלוי מדליק להם את הלב! היה אחד ששמו ישעיהו ליבוביץ, שהיה לו קושיית על ספר הכוזרי. ספר הכוזרי אומר שעם ישראל זה עם נבחר, והכותל המערבי זה מקום נבחר, והוא טוען שאין דבר כזה! אלא כל מקום שמתפללים בו יהודים נעשה מקום טוב, ולא דוקא יהודים, אלא גם גויים. והוא מסתמך על ספר "משך חכמה". ואחר כך באו לידי השירים של רבי יהודה הלוי והוא השתגע, אמר לי ידעתי שיש דברים כאלה!

חזקה, הוא איש - "איש מוקדה". כאשר הוא מדבר על החורבן, אתה רואה את זה¹³. ורבי יהודה הלוי כתב שש פעמים "מי כמוך", על כל החגים, כתב על פסח, ועל בריאת העולם, וכתב על פורים ועוד, ונשאר רק של פורים. שאר הפיוטים ישנם, אבל לא קוראים אותם¹⁴. ובתוספת כל כך מחבבים את הפיוט "מי כמוך" עד שקוראים אותו פעמיים, פעם ראשונה בשבת הבאה - פרשת זכור, ופעם שניה ביום פורים. וביום פורים למרות שכולם ממהרים וכולם "טסים", הם קוראים קודם כל "מי כמוך". והיו כאלה שהיו קוראים אותו מהר, והיה חזן אחד רבי יעקב בראמי ז"ל (אני זוכר אותו מלפני ששים שנה), שהיה אומר להם: אם נקרא מהר את "מי כמוך" רבי יהודה הלוי יתרגז עלינו... לכן נקרא אותו לאט לאט!

"ואין אונס לאיש יין עברו"

יז. ויש דברים שהיה עליהם ויכוחים, כמו מה שכתוב בפיוט: "טעם עשות רצון כל איש ויצרו. ואין אונס לאיש יין עברו". מה זה "יין עברו"? יש פסוק בירמיה (כ"ג, ט'): "לנביאים נשבר לבי בקרבי, רחפו כל עצמותי, הייתי כאיש שיכור, וכגבר עברו יין". מה פירוש "עברו יין"? שהיין עבר אותו והתגבר עליו, כי שתי הרבה, ועשה "תחרות" עם היין, והיין עבר אותו. ומה אומר כאן רבי יהודה הלוי: "ואין אונס לאיש יין עברו"? שבמשתה של אחשוורוש, מי שהיין עבר אותו, וכבר לא יכול לשתות, לא מחייבים ואונסים אותו שישתה. ובשנה ראשונה שהרב ניסן פינסון ע"ה פתח את הישיבה בתונס (התשכ"ב), אבא ע"ה היה מלמד את התלמידים פיוט: "מי כמוך"¹⁵, ואבא פירש: "טעם עשות רצון כל איש ויצרו" מה זה "טעם"? נתן פקודה¹⁶. שנתן פקודה שכל אחד יקבל כרצונו. "ואין אונס לאיש יין עברו", שמי שהיין חזק יותר ממנו ועבר אותו, יכול להפסיק לשתות וכאמור. אבל הרה"ג רבי בוגיד סעדון ע"ה אמר שלא זוהי הכוונה, אלא כוונת המשורר למה שאמרו בגמרא (מגילה דף י"ב ע"א) על הפסוק: "ויין מלכות רב כיד המלך" (אסתר א', ז), מה הפירוש "רב"? שאחשוורוש או המשרתים שלו שאלו כל אחד ואחד בן כמה הוא? אם למשל ענה: "אני בן שבעים", היו אומרים לו: נביא לך יין חזק בן שבעים ואחד, שהיין הזה עבר אותך! שאלו את השני, בן כמה אתה? "אני בן שמונים" תביאו לו יין בן שמונים ואחת. "אני בן מאה", תביאו לו יין בן מאה ואחת¹⁷. ולכן רבי בוגיד פירש כך: "ואין אונס

13. הוא כתב קינה: "ציון הלא תשאלו לשלום אסיריך". "כוס היגונים! לאט, הרפי מעט! כי כבר, מלאו כסלי נפש ממורוריך. עת אזכרה אולה ואשתל חמתו ואזכור אהליבה ואמצה את שמריך". הוא מדבר בגעגועים גדולים על בית המקדש, על הכהנים ועל הלויים ועל הנביאים, הוא מצפה לגאולה. "אשרי מחכה ויגיע ויראה עלות אורך ויבקעו עליו שחריך". ופעם החכמים שלנו הספרדים לא קראו את הקינה הזאת בתשעה באב. היתכן שהאשכנזים קוראים אותה ואנחנו לא!? לכן אמרתי להם שנקרא את זה. אמנם אין לנו הרבה רגש כמו שיש לאשכנזים בזה, כי הם חיו מאות שנים רחוקים מירושלים, עד שכתבו בספריהם: לא ידענו אם יש ארץ ישראל בעולם, או שהיא רק בעולם הבא... ואנחנו יודעים וגרים על ידה, אבל אין לנו רגש, צריכים לקרוא ולזכור!
14. יש לי ספר על ההגדה של פסח (ה' נסי ח"א), ובסופו (עמ' תמ"ט) יש פיוט "מי כמוך" על פסח שכתב אותו רבי אליהו סדבון (סבבון) חכם מתונס שחי לפני מאה שמונים שנה, שהיה לו חן וסגנון מיוחד בפיוטים, אבל הוא לא מגיע לרגש של רבי יהודה הלוי.
15. היום ישמעך כן יתפלא: מה זה "מי כמוך"? זה בשביל ילדים קטנים, וכמו שאומרים שלא מתאים ללמוד חומש ברש"י, ולא מתאים לשאול מה הוקשה לרש"י, כי מה אכפת לך מה הוקשה לו, לא הוקשה לו כלום, תקרא אותו מהר וגמרנו! אבל זה לא ככה, כי מי שלא יודע לטעום את רש"י כותב בכל מלה, ומי שלא יודע לטעום פיוטים מפסידים הרבה.
הרי הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות שעשה כמה הגהות בפיוטים של האשכנזים לשחרית של שבת. היה כתוב: "עילם שת כסאו להציל ידידיו, להעביר משם מאזני מורדיו". מה זה "מאזני מורדיו"? המאזנים של המורדים שלו? ולכן הוא הגיה (אוצר התפלות דף שפ"ג ע"א) "מעוזני מורדיו". והוא כותב על ההגהות שלו מה המקור, שזה פסוק בישעיה (כ"ג, י"א) וכדומה. אז למה אנחנו לא נקרא את הפיוטים שלנו? וכי כל כך אנחנו מבינים אותם?
16. מאיפה לומדים "טעם"? זו פקודה? "מטעם המלך וגדוליו". זוכרים איפה זה כתוב? בספר יונה (ג, ז): "מטעם המלך וגדוליו לאמר, האדם והבהמה הבקר והצאן אל יטעמו מאומה, אל ירעו ומים אל ישתו". וא"כ "טעם" פירושו נתן פקודה. וא"כ זה הפירוש: "טעם עשות רצון כל איש ויצרו".

17. ועד היום יש יקבים בצרפת שיש שם ינות ישנים מאד, והיין הזה מיוחד, כי ככל שהוא יותר ישן הוא יותר בריא ויותר טוב. ולכן כתוב גבי יעקב אבינו: "ולאבי שלח כזאת עשרה חמורים נושאים מטוב מצרים" (בראשית מ"ה, כ"ג), ואמר (מגילה דף ט"ז ע"ב) מהו "טוב מצרים"? יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו. מה פירוש "נוחה הימנו"? אז כתב בספר "שיחת חולין של תלמידי חכמים" (פרק י"א) שהזקנים אומרים "כבר עבר הזמן שלנו" (כמו שהחילונים אומרים: "העולם שייך לצעירים". ככה הם כתבו, עד שראו פעם שהרב שר והרב כדורי ע"ה הם קבעו מי יהיה כאן ראש הממשלה! ואמרו שלא יעלה פלוגי שהוא שמאלני, רק השני. וכאשר הם ראו את זה כתבו ספר -

”בוקש ונמצא לפני צבי עופר, כי בול הרים ישאו לו”

יט. אח”כ כתוב בהמשך: ”רחה אסתר למלך באמרי שפר, בשם מרדכי ונכתב בספר. בוקש ונמצא לפני צבי עופר, כי בול הרים ישאו לו”. אסתר סיפרה למלך, ואח”כ ביקשו על ידי צבי עופר (”צבי עופר” הכוונה צבי קטן). מה ראו? ”כי בול הרים ישאו לו”. איזה בול? בול אמריקאי, בול אנגלי, איזה בול זה?... אלא בול פירושה ”יבול” - דבר צצומח בהרים (עייני בס’ סנסן לייאר עמ’ ס”ט). ומה פירוש הדברים? אף אחד לא יודע. שמעתי מאבא פירוש, שאחשוורוש אמר לבגתן ותרש: תשתו אתם. אמרו לו: ”אנחנו לא שותים, כי אסור לנו לנגוע בדבר של המלך”. אמר להם: ”אתם לא רוצים לשתות? טוב”, אז הביאו איזה צבי (ויש אומרים שהביאו כלב, אבל על פי המשורר הביאו צבי) ונתנו לו לשתות מהיין הזה, ומת על המקום. וזו הכוונה: ”בוקש ונמצא לפני צבי עופר, כי בול הרים ישאו לו”. שנמצא שהביאו לו לאחשוורוש ”בול הרים” - הביאו לו עשב של הרים, שזו סכנה. כאשר לומדים ”מי כמוך” בהבנה, זה נחמד מאד.

”כרם חמר ביום אחד לזמור”

כ. אחר כך בהמשך נאמר על המן: ”היה דברו נחוץ לאמר, כרם חמד ביום אחד לזמור”. ככה אבא היה גורס (כרם חמד), בספרים כתוב ”כרם חמר”, אבל אבא היה מדגיש ”כרם חמד” בדל”ת. למה? כי הוא ראה ספר (שנדפס בשנת ת”ר ומשהו), ששמו ”כרם חמד”²², ויש פסוק גם כן בתרי עשר (עמוס ה, י”א): ”כרמי חמד נטעתם”. אבל ראיתי בישעיה (כ”ב): ”ביום ההוא כרם חמר ענו לה”, מה זה כרם חמר? כרם של יין. כי חמר בארמית זה חמר - ”ודם ענב תשתה חמר” (דברים ל”ב, י”ד). אם כן, אין צורך להגיה. ”כרם חמר ביום אחד לזמור” הכוונה שעם ישראל נקראים כמו כרם של יין טוב, יין משובח. (יש אומרים ש”כרם חמר” זה כרם של יין אדום, כי אדום בערבית זה א’חמר, אז ”כרם חמר”, פירושו: כרם אדום). ”כרם חמר ביום אחד לזמור” - צריך לזמור את כל הכרם במכה אחת. ”בשלושה עשר באדר החל וגמור, לא אוסיף עוד עבור לו”. כל פעם שתוכל לקיים גרסת הספרים ויש לך מקורות, תשאיר את זה ככה, אין צורך להגיה.

כרם, כרם חמר, כרם זית

כא. יש גמרא בברכות (דף ל”ה ע”א) שאומרת שעץ זית נקרא ”זית”, ולא נקרא ”כרם”. והגמרא מקשה, הנה מצאנו גבי שמשון (שופטים ט”ו, ה) ”ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם זית”. ועונה הגמרא: ”כרם זית” איקרי, כרם סתמא לא איקרי. דהיינו שמצינו שנקרא ”כרם זית”, אבל לא מציינו שקראו לו כרם סתם. אם כן, שסתם כרם זה ענבים, למה כתוב כאן ”כרם חמר”, ומשמע ש”כרם” סתם מחרידה הוא שמה ושתה ואח”כ התחיל לנהוג, אסור לך לנהוג! אתה משחק בחיים שלך, אסור לעשות את זה!
22. ואבא מזכיר אותו לפעמים בכתבים שלו, ואני לא ראיתי את הספר. הספר הזה הוא מתחילת תקופת ההשכלה, שהיו עוד תלמידי חכמים שיועדים ללמוד.

לאיש יין עברו”, שלכל אדם מביאים יין שעבר את הגיל שלו. אבל אבא הקשה עליו, שלפי הפירוש הזה איך יבוא הלשון: ”ואין אונס לאיש יין עברו”, הרי היו צריכים לומר, שנתנו לכל אחד יין עברו. והיה על זה ויכוחים רבים. אבל הפשט הוא כמו שאבא אומר, שרבי יהודה הלוי שכתב ”יין עברו” לא התכוון שהיין עבר את הגיל של האדם, אלא ”ואין אונס לאיש יין עברו” הכוונה שמי שהיין עבר אותו - אין אונס. לא מכריחים אותו לשתות עוד יין, מי שלא רוצה שלא ישתה. אם אתה למשל מפחד מסוכר - אל תשתה.

להיזהר משתיה מרובה

יח. וצריך להיזהר. כי יש כאלה שעושים בפורים שטויות והבלים, גם בני ברק הקדושה והצדקת, היא קצת שיכורה ביום הפורים. פעם אחת בשנה לקיים מה שנאמר: ”ושכורת ולא מיין” (ישעיה נ”א, כ”א)... אבל אם היו רק שכורים ברחוב, עוד בסדר, אבל יש כאלה שהם שיכורים ונוהגים באוטו, ואח”כ עושים בר מינן אסונות, אסור לעשות את זה¹⁸. ואסור לשתות יותר מדאי, אפילו יבא אליך גביר ויאמר לך אם תשתה את כל הכוס הזאת - יין חזק כמו של אחשוורוש... תקבל 1,000 דולר, תאמר לו: אפילו אקבל 10,000 דולר אני לא אשתה! אתה לא רוצה לתת - אל תתן. יש מי שיתן, יש אנשים שיודעים לכבד את התורה, ולא עושים דברים כאלה¹⁹. מה אדם מרוויח מהשגעונות שלו? לזרוק אבנים על אוטובוסים? לנהוג כשהוא מסוחרר? אסור לך לנהוג כשאתה מסוחרר! היו אנשים שהלכו לאיזו מסיבה, אח”כ יצאו מהמסיבה הזו כשהם ”מסטולים”, ”שכורת וכן מיין” (ע”פ ישעיה נ”א, כ”א), ואח”כ רחמנא ליצלן קרה להם אסון. הם אומרים: מה נעשה? הביאו לנו לשתות. אבל קודם כל אפשר לשתות מעט, ודבר שני, גם אם שתיית הרבה, תשתה אחריו קפה פעמיים, וכולי האי והלואי²⁰. אבל אם אתה שותה עראק רחמנא ליצלן, מה תעשה? איך תתמודד אתו? היו אסונות שקרו בגלל זה²¹.

”הרב שר שהמפתח בידו”. אבל בדרך כלל הצעירים שולטים), ויעקב אבינו היה מבוגר בגיל מאה ושלושים, ואומר, מה נשאר לי? אני כבר מבוגר, כבר עברתי את החיים. לכן הביאו לו יין ישן שדעת זקנים נוהה הימנו, אמרו לו תראה את היין הזה, כמה שהוא יותר זקן הוא יותר טוב.
18. פעם קרה בגירא דבר כזה בשנת תש”ד - תשס”ו. כמה בחורים אחרי שהשתכרו יפה הלכו לטייל ברכב, וחזרו כולם במטה, כולם נפטרו והלכו מן העולם. אסור לעשות ככה.
19. פעם היה דבר כזה בבני ברק, סיפר לי המנהל של מעינין הישועה (יש שם שני מנהלים שיהיו בריאים: שלמה נתן ואני מוצא להם גימטריא, שלמה זה גימטריא שלוש פעמים מנהל, מנהל זה 125, כפול 3 זה 375. נתן זה 4 פעמים מנהל, מנהל זה 125, כפול 4 זה 500, וזה נתן... אי”כ אחד זה שלושה מנהלים ואחד זה ארבעה מנהלים, מי יותר חזק? אני לא יודע...) שהיה בחור אחד בבני ברק ששתה כוס כזאת מלאה מפני איזה גביר משוגע, שאמר לו תשתה ואני אתן לך 100 דולר, (בשביל הישיבה או בשבילו, לא חשב) והוא שתה, והגיע עד שערי מוות, ותוך שבוע ימים נפטר.
20. אתה רוצה להיות רענן? צריך לשתות קפה פעמיים, כי קפה עולה 185 כפול 2 זה 370, כמניין רענן...
21. בסידורים של הישיבה כתוב: לע”נ פלוני שנפטר בתאונה מחרידה. התאונה המחרידה הזו, היו הרבה מחרידות לפניה, אבל הם גרמו לעצמם. הבן אדם הזה שנפטר בתאונה

שו”ת אוקראינה

הלכות חידוש ומלוכה מאת הרב בני הרשקוביץ שליט”א

בית גאון ספרדף להצלת של בני ישראל אל הקב”ה לסיים המלוכה באוקראינה ולהציל עם ישראל בכל מקום שדם טביל ביה ונשקל, נגד וסודות.

3. המקרה של עומד לצד החלון, מדובר שהוא מכניס ראשו דרך החלון. יוצא מכאן שלשני התיוצים הראשונים אין צורך דווקא שייעמדו כולם יחד, אלא העיקר שיראו זה את זה, ואמנם לתיוצו השלישי צריך שדווקא יעמדו כולם בצוותא בחדר אחד. ונחלקו הפוסקים איזה מן התיוצים הוא העיקרי להלכת. וכתב במ”ב (פ”ח מק”ו) שמכונן שיש דעות לכאן ולכאן, לכן במקום הדחק יש להקל. וכן העירו עוד האחרונים (ש”ת שלמה חיים נג, והוא ש”ת איש נצליח רא”ס סי’ ג) שהעיקר להלכת להקל במקום הדחק, שהרי הרבה פוסקים מקלים, וגם למחמדים קרוב לוודאי שיקלו במקום הדחק. (אף שיש כולל בידינו שמתחמדים בספק צריך למנין, כמש”ח החסיד לב סי’ כ ס”ג יש צד גדול להקל, ונאמל). ומצאנו למרן החיד”א (מוציא כרוב סט) שנשאל גם באותה שאלה, שביטנו בעיר מגוריו בליורנו פרצה מגפה והגירוי את החולים בביתו כל אחד בבית אחר, והחיד להם שיקיימו מניינים שם ע”י שכל אחד יעמוד בכניסה לביתו ובכך שרואים את כל זה יצטרפו למניין, והוסיף: שצריך להקל בזה ולא יתבטלו ארבעים יום מלהתפלל בציצור ולא ישמעו קדיש וקדושה, עכ”ל. הרי שהיה מודע לזה שיש פוסקים שסוברים אחרת, אבל הוא אומר אני אסמוך על הפוסקים שהתירו בשעת הדחק כזאת, וכן דעת מרן ראש הישיבה הנאמן שליט”א כמו שהובא בשמו בעלון בית גאון (מס’ 207). ולסיים השבוע לצייץ את דברי הערוך השלחן (אות כ) שכתב שהטעם שראית מני המתפלל היא הקובעת שיצטרפו יחד למנין, הוא משום שאין השכינה שורה אלא בעשרת ועיקר מקום הקדושה באדם נמצא בראשו.

שאלה: קבוצת ישראלים בתוך אלפים של אוקראינים המנסים לעזוב את גבול אוקראינה, וסרע נמצאים בשטח סמוך בתוך מכוניות ואוחלים קטנים. שואלים: ”אנו רוצים לקיים מניין, אבל אין כאן מבנה וגם להתקבל ביהו מסוכן מידי, אלא רק בתעודות וגם המקום הרדי לכן יוצא שכל אחד מהמתפללים עומד גם במרחק מאחרים וגם בגובה אחר, ואם אפשר לקיים כך תפילה בציצור”.

תשובה: בס”ד לפני שנתיים בשעת הסגר בגל קרינת הראשון עניין דומה נשאל בציבור בשם ”מניין המרפסות”. הראשונים בין המתירים היו הרבנות הצבאית ואחרי זה בר”צ עדה החרדית ואחרי זה פורסם פסק הרבנות הראשית לישראל בזה, ולמעשה בשעת הדחק כמו בנידון זה, אפשר לסמוך להקל שיצטרפו למנין את העומדים אף במרפסות ובחצרות, ואמנם יש לראו שהשליח ציצור יראה את כולם (להלכה עמוד).

דיון הלכתי: מובא בשם רב האי גאון שהמתפלל מאחורי בית כנסת ופתוח למנין חלון לעבר המתפללים שבחוץ בית הכנסת, הרי הוא מצטרף עמם למנין, ואפילו שהחלון גבוהה כמה קומות (ב”י ארי”ס סי’ נה), וכך נסקס גם בש”ע (שם סיף יז), והאחרונים הקשו שבסעיף י’ מובא - שהעומד מחוץ לפתח ביה”כ לא מצטרף למנין, ומשמע שזה מדובר אפילו שהמתפללים האים אותו? והזכירו בזה כמה תיוצים:

1. שדווקא מחוץ לפתח לא מועיל, שציון שבקלות יוכל להיכנס, לכן לא מצטרף.
2. המקרה של עומד כפתח, מדובר שהציבור אינם רואים אותו.

זה לא של ענבים? התשובה היא, "כרם" זה כרם ענבים, וכרם מיוחד של יין משובח נקרא "כרם חמור". וזית לעולם נקרא "כרם זית", ו"כרם" סתם - לעולם אין פירושה כרם של זית, אין כזה ביטוי בתנ"ך, וע"פ זה דברי הגמרא נכונים.

"ממקום אחר ישלח שלומי, עושה שלום במרומיו"

כב. יש קטע כל כך יפה ב"מי כמוך" שבג'רברא כולם זוכרים אותו בעל פה - "ממקום אחר ישלח שלומי, עושה שלום במרומיו, כי לא כלו רחמיו, על כן אוחיל לו". כששמע מרדכי שאסתר לא רוצה ללכת למלך מפחד, אמר לה "טוב, תעזבי אותנו, הקב"ה ישלח לנו את הברכה ממקום אחר". "עושה שלום במרומיו, כי לא כלו רחמיו". ובג'רברא כאשר יבא ערבי שהוא לא ישר בממון, והוא אומר ליהודי בוא נעשה עסקא, והיהודי לא מכיר אותו (והם חיים אתם), בא יהודי אחר ואומר לו: "ממקום אחר ישלח שלומי", כלומר, תחפש איזו סיבה שלא תעשה אתו. אח"כ הערבים הבינו מה הפירוש "ממקום אחר", אז התחילו יהודים לרמוז בצורה אחרת, היו אומרים: "לא לנו ה' לא לנו" (תהלים קט"ו א'), ש"לא לנו", יש בזה שלוש פעמים לא: לא, לא, נו. "לא" - זה בעברית, לא - בערבית או בארמית, נו - זה בצרפתית, דהיינו אל תעשה עסק אתו. כל פעם היו עושים חכמות כדי שלא יפלו ביד גויים, כי אחר כך הולכים לשופט, והשופט הערבי בדרך כלל לא ישר, אולי יש שופטים בודדים שהם ישרים.

"אצלי לא רק שזו טעות, אלא אני הטעיתי אותו..."

כג. ואילו הרבנים שלנו בחוץ לארץ היו ישרים כמו סרגל. היה פעם ערבי שתבע יהודי לבית המשפט, והיהודי עשה כל מיני תירוצים וכל מיני פלפולים, השופט אמר לתובע "אין לי כוח אתו, לך לרב הראשי של היהודים - רבי כלפון ע"ה והוא יפסוק לך". אמר לו: "ודאי שהוא יפסוק לטובת היהודים". אמר לו השופט: "אתה רשע! אתה לא מכיר את הרב של היהודים, זה לא בן אדם זה מלאך! לך אליו". הלך אליו, וחקר אותם הרבה, אח"כ אמר לערבי: "צא החוצה". הערבי אמר אוי ואבוי, עכשיו הרב ישפוט לטובת היהודי, כשהוא יצא אמר

רבי כלפון ליהודי: "נכון, טעות הגוי מותרת?" אמר לו: "כן רבי, ואצלי לא רק שזו טעות, אלא אני הטעיתי אותו..." אמר לו: יפה מאד, תקרא עכשיו לערבי. כשהגיע הערבי אמר לו: "הוא הודה בפני שהוא חייב לך". הערבי התפלל: מה, הוא הודה? איך הוא הודה? מה עשית לו? כמה שהשופט סובב אותו ולא הצליח... השופט לא למד מהר"ם שיף, אנחנו יודעים את המהר"ם שיף, ויודעים איך לסבך אנשים... הגוי שמח שמחה גדולה והוציא 500 פראנק ונתן לרב. אמר לו הרב: אסור, כי זה שוחד. אמר לו הגוי: "תקח את זה לעניים שלכם". אמר לו הרב: אני אקח את זה לעניים? וכי אני שליח שלך?! לך לקהילה ותתן להם מה שאתה רוצה לתת, אבל אל תשכח לדרוש מהם קבלה... זה היה מיוחד. רבי כלפון ע"ה ידוע איש האמת, וסמל האמת. אם היינו כולנו ככה, כמה היה טוב לעם ישראל, היה שם טוב לעם ישראל. יהי רצון שה' יתברך יאמר די לצרותינו, וירחם על פליטתנו, ועל היהודים שנמצאים באוקראינה, הם ורבניהם, וגם על כל העם שם, שיהיה להם שקט, שיהיה להם שלום. ויתן שכל בלב פוטיץ, שיפסיק לפטם אותנו... מה אכפת לך לכבוש עוד מדינה ועוד מדינה?! רוסיה הרחבה לא מספיקה לך? ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הנמצא כאן ששומעים דברי תורה, ואלה ששומעים דרך הלויין, ואלה ששומעים דרך "קול ברמה", ואלה שקוראים אחר כך בעלונים, ה' יתברך יברך אותם, יתן להם חיים טובים וארוכים, ונזכה לשמוע שופרו של משיח, והגזירות שגזורים עלינו יתבטלו, והיו כלא היו, וישמור על אחינו הנמצאים באוקראינה מכל רע ומכל נזק ומכל משחית והיה שלום. "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (זכריה י"ד ט').

א-ל מלא ברחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת מרת אמי כמסאנה בת מינה שנפטרה שבוע הזה, רוח ה' תניחנה בגן עדן, ותהיה נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

לימוד חומש רש"י
לרב' נבדיק רבי מייזק מסג'ן מניינה זצ"ל

הודעה משמחת ללומדי חומש רש"י
בעזרה מידי שבוע מתקיים מבחן על פרשת שבוע ורש"י
המבחן מיועד לאברכים ובהורים כאחד.
חובה ללמוד את החומר לפני המבחן
המבחן בספרים פתוחים.
כל שבוע מתקיים הגרלה על סך 50 ₪ [2 זוכים]

קו המידע והמבחן - 0772113467

להנצחות ותרומות - 0527128760

פתיל תכלת, מצוות ציצית בשלמות!

הגאון רבי עמרם אופמן שליט"א
דומ"צ בהעדה החרדית:

...אמנם נראה שכל ת"ח וצ"ח שיעבור על הספרים
שנתחברו בזמן האחרון על ענין זה יגיע למסקנה שיש
מקום גדול לקיים המצוה כדינו ובשלמות... ונזכה
בקרוב שכלל ישראל יקיימוה ברוב עם.

עוד אין לך תכלת? **הקבל את היום וקבל ססטור!**

קו המידע - קו עולה לנשמה
0799-1000-65

זכרתם...

תקפו של נס

ביאור נמלא על מגילת אסתר
וכן עניני פורים בהלכה ובאגדה
ממך רבי חיים חי חיותה הכן זצ"ל
קיים גם בצרפתית

הגדה של פסח
כולל שיר השירים עם תרגום
עם פירושי של מוקר רבי רחמים חי
חיותה הכן זצוק"ל
עם הגהות של תלמידו רבי רפאל
כציר צבאן זצוק"ל
קיים גם בצרפתית

להזמנות:
מוסדות חכמת רחמים
08-6727523 שלוחה 6

אי התמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפותרים נכונה יוגרל
פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)

גליון
252

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרה"ג ר'
שמואל עידאן שליט"א

ידע חדע

א. רבי שלמה כהן שהיה אב"ד בוילנא (אבל לא כותבים "אב בית דין", כי מאז שפוסטר הגאון מוילנא קבלו עליהם שם שאין יותר אבות בתי דין, ולכן נקרא מו"א, ראשי תבות מורה צדק, פעם אחת כתבו עליו ב"ש"ם וילנא "מד"א", זה לא ראשי תבות מגן דוד אדם... אלא מרא דאתרא. הוא כתב הגהות על רבנו תנאיל ורבנו גרשום וכו' [חדושים ונהגות על הש"ס "חשק שלמה"]. וגם ספר שו"ת בגני שלמה, כתב חדוש נפלא, שבימי התנאים לא קראו מגלה בלילה אלא רק ביום, והראשון שהתחיל לקרא מגלה בלילה זה האמונא רבי יהושע בן לוי, שאמר "חייב אדם לקרא את המגלה בלילה ולשנותה ביום" (מגילה ד' עמוד א'). בגמרא שם מובא שחשבו ש"ולשנותה" הפגנה ללמד את המשניות של מסכת מגלה, "מגלה נקראת באחד עשר, בשנים עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר" וכו', כלומר לקרא את המגלה בלילה ואת המשניות ביום. אבל אחר כך הסבירו הפגנה "ולשנותה" לקרא אותה פעם שנייה. מה ההוכחה של הבגני שלמה? המשנה (מגילה ד' כ' עמוד ב') אומרת שכל הלילה כשר לכל מיני דברים, וכל היום כשר לקריאת המגלה. למה לא כתוב שהלילה כשר גם לקריאת המגלה? אלא מכרח שלא היו קוראים בלילה. (שו"ת בנין שלמה סימן נ"ח). ונקאורה הסברא נכונה מאד. אבל מרן

הרב עובדיה זצ"ל (ביביע אומר חלק א' חלק אור"ח סימן מ"ג אותיות י"א-י"ב) הוכיח מהראשונים והגמרא שהיו קוראים את המגלה גם בלילה. אלא שעקר מצות המגלה הוא ביום. (גליון 153 הערה 27).

ב. הפייטנים שנמצאים בספרי האשכנזים נקראים קרובץ. רבי אליהו בחור (ערוך קרובץ) כותב שבהתחלה זה היה נקרא "קרובץ", כלומר קרוב לתפלה, כי מנסיים את הפייטנים האלה באמצע התפלה. והמלה "קרובץ" ברבים זה קרובות, וכינוי שהאשכנזים מבטאים תו הפניה כמו סמ"ך זה נעשה "קרובץ", וכתבו זה את בצד"י "קרובץ". אחר כך מצאנו הספר לזה, ואמרנו שזה ראשי תבות "קול רנה וישועה בארבע צדיקים" (תהלים ק"ח ס"ו). ועיין בית יוסף אורח חיים ריש ס"ח ובשלחן ערוך שם. וראה עוד בהערות מרן שליט"א בספר התשבי שם בהוצאת מכון הרב מצליח). (גליון 153 אות י"ב והערה 23).

למען תספור

"משורתא דפוריא"

אנחנו שורפים את המן. וכן כתוב בגמרא (סנהדרין דף ס"ד עמוד ב') שעושים "משורתא דפוריא", מה זה משורתא דפוריא? רש"י שם לא באר את הכל בהרחבה, אבל בספר הערוך (ערוך שור) הביא את הכל. ובגמרא היו עושים את זה, היה ידוע ומפורסם שביום תענית אסתר כלם הולכים למקום מסוים, ומביאים הרבה דשא, ושורפים את המן. (ולמה היום עושים את זה רק בישיבת "פסא רחמים" בלבד? משום שבמדינות אשכנז שראו הגוים את היהודים שורפים את המן, אמרו להם הגוים: "זה לא המן, אלא אתם מתפנים על אותו האישי", אז היה פחד מהגוים, ולא היה ברירה אז דחו את זה לל"ג לעמר, וסימון לדבר, שאותו היום שחול בו פורים לפרזים, חול בו גם כן ל"ג לעמר, ותמיד זה אותו דבר. ועשו לזה סימן, "ספג אלהים מלא מים" (תהלים פרק ס"ה פסוק י'), ספג ראשי תבות: פורים ל"ג, דהינו מה שעושים האשכנזים מדרות בל"ג לעמר זה כדי לשרף את המן, והם דחו את זה מפורים לל"ג לעמר בשביל שלא יהיה נר. אז אנחנו בישיבה עושים את זה ושורפים את המן, וזה כתוב בגמרא). (גליון 5 אות כ').

הלכה נאמנה

הלכות פורים

א. בסוף נסח "על הנסים וכו' בימי מרדכי ואסתר", אומרים "ותלו אותו ואת בניו על העץ, ועשית עמהם נסים ונפלאות", מה זה ועשית "עמהם"? עם הבנים של המן עשית נסים ונפלאות? אחרי שתלית אותם על העץ הורדת אותם בתורה? לכן עדיף לומר ועשית "עמנו" נסים ונפלאות, כי בתפלה צריך לדבר בלשון ברור. ויש להזהר שהדברים יהיו ברורים. (גליון 4 אות כ"ב - ספר השיעור עמוד ס"ו, ראה שם עוד).

ב. אנחנו הספרדים לא מברכים "שהחינו" בקריאת המגלה ביום אלא בלילה, והאשכנזים מברכים גם ביום. (שלחן ערוך סימן תרצ"ב סעיף א' וברמ"א שם). מה הטעם של האשכנזים? כי אף על פי שברכנו בלילה, אבל עקר המצוה ביום, ולכן צריך לברך שהחינו גם ביום. ועוד סברא אחרת, שפאשר מברכים "שהחינו" צריך לכוון על מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים שנהגות ביום, ולכן מה שברכנו שהחינו בלילה אינו מועיל למצוות אלו, כי אין מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים בלילה. אבל אנחנו הספרדים נוהגים שבלילה מכניסים גם על זה, ואפילו שהמצוות האלה אינן שכיחות בלילה, אבל הפל יום אחד. (וראיה לדבר, הרא"ש פסחים פרק א' אות י') שואל: למה לא מברכים שהחינו על בעור המן? והרי זו מצוה שפאה פעם אחת בשנה. וכתב שיוצאים יד חובה פאשר מברכים על הקדוש בליל פסח "שהחינו וקיימנו והיענינו לזמן הזה", וזה פוסק למפרע על בעור המן, אפילו שהם שני ימים. וגם פל קל וחמר בפורים שהכל יום אחד. וגם העירו לי שלא יתכן לומר שמברכים שהחינו ביום בשביל משלוח מנות ומתנות לאביונים, שהרי לא מצאנו שהחינו על מצוה שאין לפניה ברכה אחרת. למשל בנר הנרקה מברכים להדליק נר הנרקה שששה נסים ושהחינו, ובמגלה מברכים על מקרא מגלה ושהחינו, וכו'.

ד. יש שני פסוקים במגלה שהאשכנזים קוראים אותם במנגינה של איכה. פסוק אחד "וכלים מפלים שונים" (אסתר פרק א' פסוק ז'), כי על פי המדרש (ילקוט שמעוני רמז תתרמ"ח) זה רומז שאחשורוש לקח כלים של בית המקדש והשתמש בהם, ופסוק שני "אשר הגלה מירושלים עם הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך יהודה אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל" (שם פרק ב' פסוק ו'), ושני אלה הם קוראים אותם בטעמים של איכה. (שם הערה 23).

חידה

איזה כלל לומדים מברכת "המוציא"?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פירוץ הסוד קורא: והפירוש הוא לא באומרים וא"ו הוי"ו (שהפירוש לשון עבר לעתיד) הוא רק בשלשון הקודש ולא באומרים. הוכחה: יחזקאל שירה - בני ברק פתרון המונח: הגאון הגדול רבי יעקב אלשטיין זצ"ל רבה של רמת השרון. הוכחה: אורח דוד - בני ברק על החובה לכתוב אתרי הודעות חיוניות. פרס שיחזור, לא ישלח שוב.

בשתי החידות יש להקפיד לומר את התשובה והפירוט (כולל שם כותבת ולתפון) בצורה ברורה! חידה שאינה ברורה כולה למערכת, לא תיכנס להגרלה

הכי מסתברא

מעות זכר למחצית השקל מעבירים
להחזקת העלון של מרזן ראש הישיבה שליט"א.

זו הזדמנות טובה, לומר תודה!

ניתן להעביר מעות מתנות לאכיונים לחלוקה בו ביום

ניתן להעביר:

בטלפון: (רב קווי / סמוס) 08-6727523

באתר: 1000.org.il

בעמדות נדרים פלוס

